

Nízké lesy v krajině v roce 1947

Specializovaná mapa s odborným obsahem

Autoři: prof. Dr. Ing. Petr Maděra, Ing. Martin Machala, doc. Ing. Antonín Buček, CSc.,
*Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Lesnická a dřevařská fakulta,
Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 3, 613 00 Brno*

Průvodní zpráva

I) Cíl výsledku

Cílem zpracování mapy je posouzení významu nízkých lesů v krajině na území České republiky v 1. polovině 20. století pomocí podílu jejich rozlohy na rozloze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). Vznikl tak důležitý historický podklad pro nalézání, vymezení a hodnocení oblastí a lokalit starobylých pařezin na území ORP.

Mapa vznikla v rámci řešení projektu Starobylé výmladkové lesy, jejich význam a udržitelnost v kulturní krajině (Ministerstvo kultury ČR, identifikační kód DF13P01OVV015) a je součástí souboru map, hodnotících přírodní, historické a současné předpoklady výskytu lokalit starobylých pařezin na území ČR v územních rámcích správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP).

II) Popis výsledku

V mapě jsou správní obvody obcí s rozšířenou působností rozlišeny do 5 kategorií podle podílu plochy nízkokmenných lesů v 1. polovině 20. století na celkové ploše ORP. Mapa vznikla kartografickou syntézou databáze výskytu nízkokmenných lesů v rámci správních obvodů ORP.

Podkladem pro zpracování mapy byly mapové podklady o rozšíření nízkých lesů na území České republiky (SVOBODA, WEINGARTEL 1941, SVOBODA 1947).

Předložená mapa byla vytvořena na základě databáze obsahující podíly hodnot plochy nízkého lesa v letech 1941 a 1947 vzhledem k plochám přírodních ORP (viz [5_Databáze_Podíl_nízkého_lesa_1941_a_1947.xlsx](#)). Tato databáze byla v prostředí Geoinformačních Systémů (GIS) propojena s polygonovou geografickou informační vrstvou Obce s rozšířenou působností (zdroj: ARC ČR 500). Jako jednoznačný identifikátor pro propojení atributové tabulky této vrstvy s danou databází bylo použito Číslo ORP, které je pro každé ORP unikátní a je shodné v obou datových zdrojích. Polygonová vrstva tímto získala veškeré atributy připojené databáze.

Následně byla tato polygonová vrstva vizualizována na základě hodnot podílu rozlohy nízkého lesa. Škála hodnot tohoto podílu rozlohy byla odstupňována do pěti kategorií, z nichž každé byla přidělena barva odpovídající gradientu zvolené barevné stupnice. Každý polygon reprezentující unikátní ORP tak na základě hodnoty podílu rozlohy nízkého lesa získal barvu odpovídající kategorii, do jejíhož rozmezí hodnot dané ORP spadalo.

Příklad vztahu mezi podílem nízkých lesů v krajině v 1. polovině 20. století, současným výskytem lesů výmladkového původu a výskytem starobylých pařezin poskytuje území ORP Kuřim. V 1. polovině 20. století zde nízké lesy zaujímaly plochu 782 ha, tedy 1,16 % území ORP. Celková plocha současných lokalit s lesy výmladkového původu, zjištěných terénním průzkumem činí v ORP Kuřim 552,8 ha, tedy 7,18 % území. V 16 lokalitách s plochou 162 ha byly vymezeny starobylé pařeziny (BUČEK, ČERNUŠÁKOVÁ 2015).

III) Návrh využití výsledku

Mapa bude využita při souhrnném hodnocení předpokladů výskytu lokalit starobyklých výmladkových lesů v územních rámcích správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). ORP jako jednotka syntézy dat byla vybrána z důvodu vhodnosti pro následnou inventarizaci území, jakož i následnou péči a ochranu.

IV) Seznam použité související literatury

SVOBODA, P. (1947): Zastoupení dřevin v lesích Československé republiky. Díl I. Svaz výzkumných ústavů zemědělských a lesnických v Praze. Mapa 1:300 000

SVOBODA P., WEINGARTEL V. (1941): Mapa lesů podle dřevin v býv. protektorátě Čechy a Morava. Výzkumný ústav lesnické politiky a spravovědy Praha. Mapa 1:300 000

V) Seznam publikací, které předcházely výsledku a byly publikovány

BUČEK, A., ČERNUŠÁKOVÁ, L. (2015): Hodnocení významu lokalit starobyklých pařezin na Kuřimsku. In: Černušáková, L. (ed.): Venkovská krajina 2015. Sborník z 13. ročníku konference. CZ-IALE a Lesnická práce, Hostětín. s. 15–22

VI) Specifikace zjištěných informací v databázi na elektronickém nosiči dat

Databáze obsahuje přehled ORP s uvedením podílu rozlohy nízkých lesů z celkové plochy území koncem 1. poloviny 20. století.